

Meridein OÜ

Teie: 12.06.2025 nr

Meie: 15.07.2025 nr 2-1/464-2

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Nemo Vunk

Täname, et tunnete huvi Siseministeeriumi valitsemisala asutuste korraldatavate riigihangete vastu ning mõistame, et Teid ajendas pöördumist kirjutama Päästeameti algatatud riigihange.

Sissejuhatuseks selgitame, et Siseministeeriumi valitsemisalas on hanketegevus detsentraliseeritud. See tähendab, et iga asutus on eraldiseisev hankija ning on pädev ja vastutab ise oma riigihangete korraldamise õiguspärasuse, sh riigihangetes seatavate tingimuste läbimõelduse ja eesmärgipärasuse, otstarbekuse ning proportsionaalsuse eest. Seetõttu oskab igit konkreetset riigihanget selgitada ja selles seatud tingimuste ja nende põhjendatuse kohta ammendavaid vastuseid anda vastav hanke korraldaja.

Nõustume, et üldjuhul on kvalitatiivsete kriteeriumite alusel hankimine vajalik, et saavutada hankeobjekti osas parim hinna ja kvaliteedi suhe. Kvalitatiivset hankimist eeldab ka riigihangete seadus. Hindamiskriteeriumite seadmist riigihankel reguleerib riigihangete seaduse § 85, mille lõikes 1 on muuhulgas märgitud, et hankija sätestab majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamiseks hankelepingu esemega seotud ja reaalselt konkurentsi tagavad pakkumuste hindamise kriteeriumid. Pakkumuse hindamise kriteeriumina ei või sätestada riigihangete seaduse §-des 99–101 sätestatu alusel kehtestatavaid pakkuja kvalifitseerimise tingimusi (v.a § 101 lõike 1 punktis 6 nimetatud andmed, juhul kui need näitavad pakkumuse majanduslikku soodsust ja neid andmeid ei kasutata kvalifitseerimisel). Kui hankija jaoks tuleneb konkreetsetes riigihankes majanduslik soodsus vaid maksumusega seotud komponentidest ning muud üksikasjad (nt garantiitingimused, koolitused, varuosade tarne/garantiitööde teostamise kiirus vms) on hankija riigihanke alusdokumentides ammendavalt (nt kohustuslike tehnilise kirjelduse või lepingu täitmise tingimuste osana) ära kirjeldanud, siis ei pruugi alati tõepoolest olla hindamisel vajadust muud kui maksumusi arvesse võtta, olles kooskõlas riigihangete seadusega.

Nagu ka eespool märkisime, siis igit konkreetset riigihanget ja selle tingimusi saab ja oskab kommenteerida riigihanget korraldav hankija. Riigihangete seaduse § 46 lõike 1 kohaselt on hankija kohustatud riigihanke alusdokumentidega seotud selgitused esitama kolme tööpäeva jooksul asjakohase selgitustaotluse saamisest arvates.

Teie pöördumises viidatud pakkuja varasemad sarnased referentsid, mida leiate, et kvaliteedikriteeriumina arvesse võtma peaks, ei ole riigihangete seaduse kohaselt lubatud

hindamiskriteerium, sest ettevõtja varasemad referentsid ei iseloomusta tehtava pakkumuse kvaliteeti. Mõistame, et mida enam varasemat kogemust ettevõtjal on, seda usaldusväärsem ta hankelepingu täitmisel eelduslikult on, kuid ka varasema kogemuse tingimuste puhul ei tohi hankija konkurentsi liigselt piirata. Euroopa ühtset kaubaturgu arvesse võttes ei pruugi alati olla sobilik seada Eesti-põhist tingimust ja seda eriti rahvusvahelist piirmäära ületavas riigihankes, mida ka pöördumises viidatud riigihange on.

Eestis kehtivad riigihangete teostamise reeglid on valdavas osas üle võetud Euroopa Liidu tasandil kehtestatud riigihankedirektiividest, mis koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud põhimõtetega kohustavad kohtlema võrdselt ettevõtjaid, kes pärinevad Euroopa Liidust või Euroopa Majanduspiirkonna riikidest, Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga ühinenud riikidest või mis on sõlminud Euroopa Liiduga vabakaubanduslepingu. See parendab Euroopa Liidu ettevõtjate konkurentsivõimet ülemaailmselt ning võimaldab kaupade ja teenuste vaba liikumist, mis teeb võimalikuks ka Eestist pärit ettevõtjatele osaleda teiste riikide ametiasutuste korraldatavates riigihangetes.

Viimase viie aasta statistika näitab, et Eesti päritolu ettevõtjad, sh Eestis registreeritud teiste riikide ettevõtjad on täna edukad enamustel Eesti hankijate korraldatavatel hangetest, kellega sõlmitakse Rahandusministeeriumi statistika kohaselt suisa 96% hankelepingutest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa Surva
õigusosakonna juhataja

Triin Idavain 6125236
triin.idavain@siseministeerium.ee